

שנה טובה

כקורא אלמוני, שרק השנה הצטרף ל"קהל חסידי העולם הזה, אני רוצה לברך את כל חברי המערכת בבירכת שנה טובה, שנת עבודה פוריה ומצליחה.

...מי יתן ותהיה זו שנה ללא סקופים. השנה הראשונה הטובה תהיה זו שבה לא יהיה לכם מה לפרסם ועל מה להתריע.

שנת שלום ואחוה בין שני העמים החיים בישראל, העיברי והפלסטיני.

מוסא עיסא, נצרת

מכל החברה כאן, שהעולם הזה הוא הקשר האמין ביותר שלהם עם הארץ — שנה טובה.

אריה גרינברג, לוס אנג'לס, ארצות הברית

אני מאחל לכם שנה שבה תצליחו ל"שכנע בעמדותיכם וברעיונותיכם את כל העולם.

ז. סילר, סאנטאמו, צ'יטי

מערכת העולם הזה, מודה לכל עשרות הקוראים ששיגרו אליה ברכות לשנה החדשה. מסיבות מובנות, לא ניתן לפרסם את כולם.

הדפוסים תרמו

מה קרה לכם? עקבתי אחר גיליונותיכם האחרונים, ואני נדהם לגלות שהשבונו, שבעבר הגן באומץ-לב על מעמד הפוע"לים, כימעט שאינו עוסק עוד בנדון, והוא הופך להיות שבועון לחוג הנוצץ. לא מצא"תי שום מילה בעתונכם על היוקר ה"משולל, על הניסיון החדש של התעשיינים לשבור את הפועלים ולהפוך אותם מכמעט עבדים לעבדים, ולהצגת משל"רבינוביץ' בי עניין חוספת היוקר.

האם פשוט תפסנת ייאוש מהאדישות ו"הטימטום, ומחוסר התגובה של מעמד הפוע"לים במדינה? אם כך, הרי אתם צודקים. לדוגמה: מי היה הציבור שתרם יום יומיים חופש בזמן ההיסטוריה שתפסה את המדינה אחרי מיבצע אנטבה? כמוכן, הפועלים השכירים והדפוסים. מעניין, שבארץ יודעים להפגין בעוצמה רק כשמדובר בכדורגל.

ח.מ., חולון

מאז ינצח!

רוחו האלמותית של מאז נצח תנצח! בקרב בימינו ישחקו הסנינים עם כדור"הארץ כולו כעם שלפוחית, וישחררוהו מ"ניצול מממן.

משה כהן, חיפה

החשיפה והכבוד

שלוש פעמים כיפאקיהי לחנוך מרמרי, היחיד שהעז לומר לכם כפרצוף (העולם הזה 2034) את מה שאתם באמת, ולחשוף את דמותכם האמיתית. כל שבוע אתם מאמלים מישפחות חדשות בפרסומים שלכם, והגיע הזמן להפסיק זאת אחת ו"לתמיד. אני מקווה שמישהו יענה לקריאתו של מרמרי, ויעניש אתכם על כל הרע ש"עיתכם כדי שלא יהיה עוד מקום במדינה לעיתון מסוג העולם הזה.

שיפורה ג, תל-אביב

אם אינני טועה, נמנה חנוך מרמרי עם צוות כותבי תוכנית-הסאטירה הטלוויזיונית "ניקויראש", שקשה לומר כי הצטיינה ב"אנינות-יתר ובשמירה על כבודם של אנ"שים. מפליא שדווקא אדם כמו חנוך מרמרי, שעטו טבולה ברעל — ואני מציין זאת לשבת — כי סאטיריקן ללא רעל כמוהו כמצליף ללא שוט — רגיש פיתאום כלי-כך לכבודם של אנשים. שחנוך מרמרי יסביר לי, במחילה מכבודו, מדוע לא חס על כבודו של ראש-הממשלה יצחק רבין, ומעל מסך הטלוויזיה השתתף בין אלה שקרעו אותו לגזרים, ואחר-כך הוא בא להטיף מוסר ל"אחרים?!

אליעזר גור-אריה, ירושלים

הצעתו של חנוך מרמרי, שלפיה צריך כל מי שכבודו נפגע על-ידי העיתונות ליטול את החוק לידיו, ולפגוע פיסית בעיתונאים או בצלמים שעשו לו זאת, היא פסולה. אסור שאורחים ייטלו את החוק לידיהם. במקרה מעין זה יש להועיק את המישרה, כדי שהיא תספג בעיתונות ותעניק לאור"חים את השמירה שהם ראויים לה. אפשר לסמוך על המישרה שתדע כיצד לסתום את פיה של העיתונות המלוכלכת.

ש. רחובות

במאמר המערכת (העולם הזה 2036) תקף אלי תבור את רשימתו הסאטירית של חנוך מרמרי, שגינתה את הכתבה שפורסמה ב"

עיתון אודות השערורייה במישפחת שפרינ"צ. מבלי להתייחס אישית לטענותיהם ה"בסיסיות של שני הצדדים הניצים, דומני שיש טעם לגנאי בהצהרותיו של תבור, כפי שבאו לידי ביטוי במאמר זה.

הליברליות וחופש-הכתובה הקיימים בי העולם הזה כבדום במקומם מונח, אך כא"שר מצהירים על בילעדיות התכונה הזאת, יש להזהר. אין לי ספק שעתונים רבים בארץ היו נמנעים מפירסום רשימה כמו זו של מרמרי, המשיצה את עיתונם, אבל הכללה בנושא זה מסוכנת. זכור לי למשל, שהטלוויזיה איפשרה לאותו חנוך מרמרי ולחברי לצוות "ניקויראש", להשליך את חיציהם גם עליה עצמה.

עמיתו ארגמן, רמת-גן

מיהו גאון?

בהתייחס לכתבתכם "נס ישראלי בי מילאנו" (העולם הזה 2036) על ההופא ה"ישראלי ד"ר אבי בן-אברהם, שזכה בתואר דוקטור לרפואה בגיל 18, הייתי רוצה להתעכב על היבט מסוים. אינני יודע איך זכה הד"ר בן-אברהם בהסמכתו כרופא, ו"לעצם העניין גם אין זה משנה, שכן אם שילטונות הרפואה באיטליה נטלו עליהם את האחריות להסמיכו כרופא, יש להניח שהם יודעים את שעשו. אולם אפילו אם זכה באמת וביושר בתוארו, עדיין אין זה הופכו לגאון למרות זאת. הצעיר, המילה גאון היא בעלת כמה מובנים שהם שונים מזה. בעיברית, למשל, היא מציינת תיפארת ("גאון הירדן"), תואר של ראשי ישיבות וגדולי תורה, וכן גם כישרון החורג מגדר הרגיל.

אני מניח שאתם התכוונתם לתרגום ה"עברי של המילה Genius, שהיא מילה לאטינית במקורה ויש לה כיום שתי משמעויות. האחת מתייחסת לבעלי כושר אינטלקטואלי גבוה, כפי שהוא נמדד ב"מבחני-אינטליגנציה, ואילו השנייה מציינת כושר-יצירה מיוחד-במנו כפי שהוא מופגן בהישגים ממשיים. גאון פוטנציאלי הוא כל ילד המקבל ציון מעל 140 במבחני האינטליקט. הידועים, שיעורם של אלה הוא 1 ל-250 באוכלוסיה הכללית, ובוודאי שלא לכך הכוונה בתואר גאון.

צריך להפריד בין המושגים גאוניות ו"כישרון, כפי שטען בשעתו הד"ר היהודי אוטו ויינגרט, שהיה גאון בעצמו וזכה ב"תואר דוקטור-לפילוסופיה בגיל 22 (ושהה אחר-כך התאבד, אחרי שהתנצר). הגאון אינו הדרגה העילאית של הכישרון, הוא טען, הגאוניות. בניגוד לכישרון היא מקור"יות, אינדיווידואליות וכוח יצירה עצמית. הכישרון הוא תורשתי, ואילו הגאוניות אי"נה עוברת בירושה. על-פי אבחנה זו יש אולי לאבי בן-אברהם כישרון נדיר ויוצא"דופן של שינוי ולמידה, אבל עד שלא יוכיח את עצמו בתחומים של יצירה עצמית מד"עית בעלת "שיעור וערך, כדאי שתיהורו ב"בואכם לכנות אותו גאון.

ד"ר משה בוויאר, ירושלים

דומני שטענתם, הד"ר אבי בן-אברהם אינו הרופא הראשון בהיסטוריה שזכה ב"הסמכתו בגיל 18. אם אינני טועה, הרי גם הכימאי הצרפתי, לואי פסטר, שבמחקריו פתח דף חדש בתולדות הרפואה, זכה ב"תואר הדוקטור שלו בגיל 18.

נח צביארי, רמת-גן

הקורא צביאלי הוא הטועה. לואי פס"טר זכה בתואר הדוקטור (במדעים) שלו רק בגיל 25.

צל"ש לד"ר אבי בן-אברהם, הגאון מ"מילאנו, שבוכות גאוניותו חולל נס וישמו של השבועון העולם הזה זכה להידפס בכל הדיו המפורש על דפי ידיעות אחרונות. אם זיכרוני לא מטעה אותי, זו אחת הפעמים הנדירות ששמו המפורש של שבועונכם מודפס בעיתון יומי ביכלל. נס במילאנו? לא! נס בתל-אביב!

יוסף פריגלמן (כנסי), תל-אביב

קחו את הגורילות

במיסגרת הכתבה "האתמול הזה" (העולם הזה 2036) על עיתונו היומי החדש של מחללסור יום-הכיפורים, משה דיין, ציינתם בין השאר כי שר-הביטחון לשעבר מלווה מדי יום ביומו, בבואו למערכת עיתונו, על-ידי שני "גורילות". לדעתי, פשע הוא מצד שילטונות המדינה להעמיד אנשי-

ביטחון לאדם שסיים סופית את הקאריירה הצבאית שלו, ושהפך עורך עיתון מיסחרי ותורילא. אינני מקבל את הדיעה שהיות שבעבר מילא האיש תפקיד ביטחוני ממדר"גה ראשונה, על המדינה להעמיד לרשותו אנשי-ביטחון בתפקיד 24 שעות ביממה.

אורי ברלין, תל-אביב

היה היה מצעד בירושלים

(סיפור לילדים גדולים)
היה היה מצעד ביום-העצמאות 1973, ב"ירושלים. מצעד שעלה הון תועפות והעלה ויכוחים רבים. אבל הוא היה לעובדה, ו"הבנים שלנו מילאו את שורותיו — ברגל, בטנקים ובמטוסים. וגאותו העם עלתה ו"תפחה, וטפחה על פני התבוסתנים למיניהם. איש לא הטיל ספק, עד לאוקטובר 1973. ומאז, איש לא דיבר יותר על מציעים.

אבל קיימת מזה שנים בתיטפוחים ושמה צעדה: "צעדת שלוש הימים", "צעדת הגליל" ועוד אחרות כמוה. הבאות לגדל דור בריא, בעל שרירים ומלא מרק נעורים. עד 120 שנה, הרעיון גדול, ואנשים רבים וטובים נסחפים אלו.

אך אין הוא כה תמים כפי שהוא נראה. וכל מי שיבדוק את מסלולי הצעדות שהיו, וזאת שבאה עלינו בספטמבר 1976, היא "צעדת ירושלים", ודאי יחשוף את המסלול לים ואת משמעותם.

יום הצעדה — צה"ל, כפי שמובלט ב"מודעות בעיתונים. נסו אתם לתאר לעצמכם את מראה מאות החיילים ואנשי האורחים, הצועדים בשיטחי יהודה ומקפים את ירוש"לים (השלמה — כדיברי המודעה), כשאלפי עיניהם של תושבי השטחים האלה מלוות אותם, ולאדווקא בהערצה...

דובר בלי סוף, מה לעשות ומה לא לעשות, אבל אלה דיבורי סרק כנראה. טר"בה העשייה היוצרת עובדות! לכן — טובה הצעדה וטובה ממנה ההתנחלות (או ההיאחזות), כי במקום שם צעדו הרגילים, נקש"רים חוטמים של שייכות. זאת, בעצם, מלא"כה של רמייה לגבי אלה הנתפסים לרעיון בתמימותם.

ואם באו הדברים אל ליבו של הקורא, יגיב בדרך שלו — נגד צעדת ירושלים, 1976.

צפירה יונתן, שרד

חומר לעוברי-ישראל

נדהמתי לקרוא את כתבתכם על "שפני הניסוי לברית-מילה" (העולם הזה 2037). הרי במורידכם אתם מפסיקים חומר לעוב"ריישראל, כדי שיהיה להם במה להשמיץ את מדינתנו. האם לא די עלבונות ספגנו

בעת האחרונה, שאתם צריכים לגרום לכך שכבוד ישראל יושפל שוב בין העמים?

מרדכי ברקוביץ, קרית-אנוני
העולם הזה סבור כי לא הפירסום הוא הפוגע בדימוי, אלא עצם המעשה. כדי שלא יישנו מיקרים מסוג זה, חובה לפרסםם ברבים.

הבן של המאמן

עלי לציין, בשמי ובשם חברי, שניסינו לפרסם מיכתב דומה בעיתון חדשות ה"ספורט, אבל משום מה הדברים לא ראו אור. היה היה פעם מאמן-כדורגל מצליח, ששמו דויד שווייצר. הוא אפילו לקח אלי"פניות פה ושם, אבל תמיד, אחרי שזעב קבוצה, היא נפלה לליגה נמוכה יותר ו"היתה מועמדת לירידה. משתמע מכך ש"הנ"ל הרס יותר מאשר בנה.

אבל לא זה הסיפור שבפינו. לימים הפך המאמן מאמן הניבחרת הלאומית. ואז הת"ברר שהבן-היוקר שלו חייב לשחק בנ"ב-חרת. עם כל הכבוד למשה שווייצר, הוא שחקן איטי בעל בעיטה ברגל אחת בלי"בד, ועקב שיבוצו לא נכללו בניבחרת שחקנים כמו רפי אליהו ומאיר ברד מה"פועל באר-שבע, נחום א"ש-מע ודני גוי"מן מירושלים. יהושע גל מנתניה ומקמל מפתח-תקווה, כי תפקידם בשדה הוא תפ"קיד של רץ, ולמולם הרע משה שווייצר הוא גם כן רץ.

אני וחברי היינו במונטריאול, ומה ש"ראינו הצטייר אצלנו כך: הניבחרת שלנו היתה מורכבת מעשרה כדורגלנים שהם פחות או יותר מתסבים בארץ, ומשחקו אחד שהוא בנו של המאמן, שלא ביצע אפילו פעולה אחת טובה במשך 234 ה"דקות ששיחק עד שנפצע. הגיע הזמן ש"המאמן ימסור דיווח-שבון על כך, במקום להתחנך על העלאת משכורתו.

ארז כהן (וקבוצת חברים), נתניה